

Kungsörn – en fågel att samverka om

Södra Rovdjurssymposiet

7 mars 2026

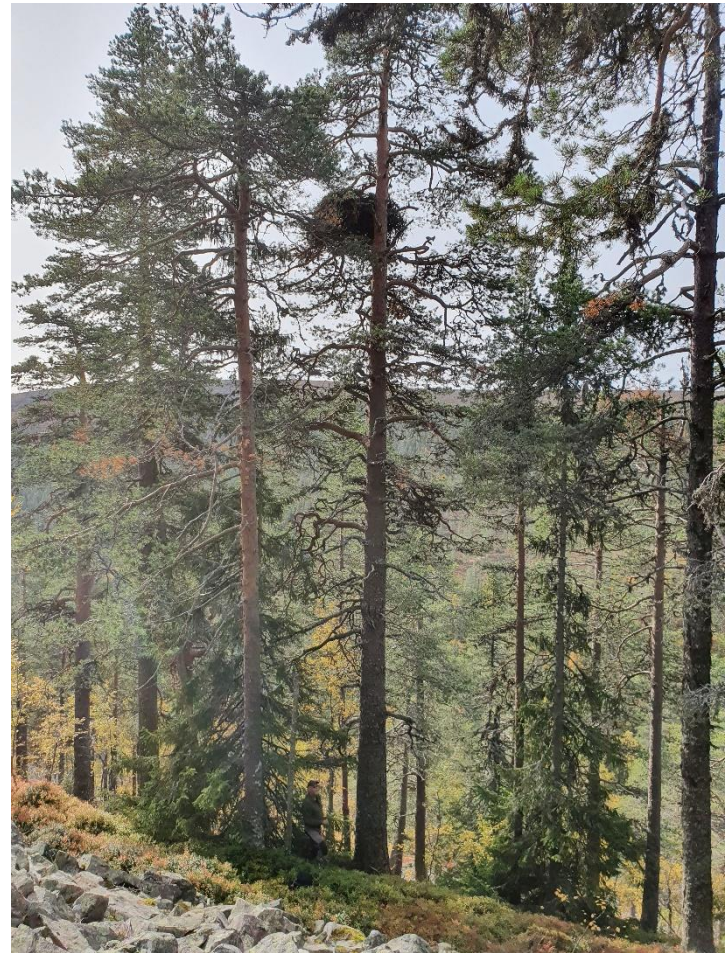
Vårdsnäs, Brokind

Börje Dahlén

Kungsörnsinventering i Sverige

- Kungsörn inventeras årligen efter av Naturvårdsverket fastställd metodik. Totalinventering.

Kungsörnsinventering i Sverige

- Kungsörn inventeras årligen efter av Naturvårdsverket fastställd metodik. Totalinventering.
- Länsstyrelserna ansvarar för inventeringarna.

Kungsörnsinventering i Sverige

- Kungsörn inventeras årligen efter av Naturvårdsverket fastställd metodik. Totalinventering.
- Länsstyrelserna ansvarar för inventeringarna.
- I vissa län inventerar endast länsstyrelsens egen personal, i andra bara ideella inventerare.

Kungsörnsinventering i Sverige

- Kungsörn inventeras årligen efter av Naturvårdsverket fastställd metodik. Totalinventering.
- Länsstyrelserna ansvarar för inventeringarna.
- I vissa län inventerar endast länsstyrelsens egen personal, i andra bara ideella inventerare.
- I några län fördelas inventeringen geografiskt.

Kungsörnsinventering i Sverige

- Kungsörn inventeras årligen efter av Naturvårdsverket fastställd metodik. Totalinventering.
- Länsstyrelserna ansvarar för inventeringarna.
- I vissa län inventerar endast länsstyrelsens egen personal, i andra bara ideella inventerare.
- I några län fördelas inventeringen geografiskt.
- Sedan 2020 registreras data i Rovbase. Naturhistoriska Riksmuseet sammanställer officiell rapport.

Varför kungsörnsinventering?

Varför kungsörnsinventering?

- Artskyddet, biotopskyddet

Varför kungsörnsinventering?

- Artskyddet, biotopskyddet
- Rovdjurspolitik
 - Minst 150 lyckade häckningar per år
 - Förekomst över hela landet
 - Långsiktigt livskraftig population

Varför kungsörnsinventering?

- Artskyddet, biotopskyddet
- Rovdjurspolitik
 - Minst 150 lyckade häckningar per år
 - Förekomst över hela landet
 - Långsiktigt livskraftig population
- Information om kungsörn och inventering
 - Rovdjurscentra och jägarorganisationerna

Varför kungsörnsinventering?

- Artskyddet, biotopskyddet
- Rovdjurspolitik
 - Minst 150 lyckade häckningar per år
 - Förekomst över hela landet
 - Långsiktigt livskraftig population
- Information om kungsörn och inventering
 - Rovdjurscentra och jägarorganisationerna
- Ersättning till tamdjursägare

Varför kungsörnsinventering?

- Artskyddet, biotopskyddet
- Rovdjurspolitik
 - Minst 150 lyckade häckningar per år
 - Förekomst över hela landet
 - Långsiktigt livskraftig population
- Information om kungsörn och inventering
 - Rovdjurscentra och jägarorganisationerna
- Ersättning till tamdjursägare
- Arealersättning till samebyar

Artskydd, kungsörn 2025 Dalarna

130 samråd

- Skogsstyrelsen - 31 avverkning, gallring, röjning, planteringar, skogsgödsling, vägdragning
- Skogsbolag - 50 vindkraft, ledningar, täkter, flyg- och drönarinventeringar m.m.
- Länsstyrelsen - 27 vindkraft, kraftledningar, solcellsparker
- Exploatörer/inventerare – 17

I många fall har vi fått åtgärder flyttade från häckningstid till höst.

Några åtgärder har helt stoppats.

I vindkraftärenden har vi fått igenom kompletterande inventeringar och ett par projekt avbröts.

Resultat från inventeringen av kungsörn i Sverige 2023

Jessica Åsbrink & Thomas Källman

1

Resultat från inventeringen av kungsörn i Sverige 2024

Jessica Åsbrink & Peter Hellström

1

KUNGSÖRN: Instruktion för fast- ställande av besatta revir och häckningar

Detta dokument **KUNGSÖRN: Instruktion för fastställande av besatta revir och häckningar** inom Naturvårdsverkets metodik för inventering av stora rovdjur i Sverige (www.naturvardsverket.se) är ett av flera dokument för styrning av och vägledning kring inventeringar av stora rovdjur i Sverige och Norge.

Instruktionen gäller för personer knutna till Länsstyrelserna i Sverige som har ett ansvar för att kontrollera och kvalitetssäkra observationer med mera av stora rovdjur och för att registrera dessa i den norsk-svenska databasen Rovbase samt för de ideella organisationer som deltar i inventeringen.

För övriga instruktioner och faktablad som reglerar inventering av stora rovdjur i Norge och Sverige, och för vetenskaplig litteratur om rovdjursinventeringar med mera se www.rovdata.no och www.naturvardsverket.se. I Sverige finns också förordningar och föreskrifter som reglerar inventeringarna av stora rovdjur.

Foto: Börje Dahlén

INVENTERING
KUNGSÖRN
Inventeringsmetodik
för stora rovdjur
Version 3.0

MAJ 2024

KUNGSÖRN: Spelflyktsinventering och sommarkontroll

Detta faktablad Kungsörn: Spelflyktsinventering och sommarkontroller inom Naturvårdsverkets metodik för inventering av stora rovdjur i Sverige (www.naturvardsverket.se) är ett av flera dokument för styrning av och vägledning kring inventeringar av stora rovdjur i Sverige och Norge.

Faktabladet riktar sig främst till personer knutna till länsstyrelserna i Sverige som genomför eller samordnar inventeringen av kungsörn. Länsstyrelserna har ansvaret för att dokumentera och kvalitetssäkra fältbesök och observationer av stora rovdjur, och för att registrera dessa i den svensk-norska databasen Rovbase. För övriga instruktioner och faktablad som reglerar inventering av stora rovdjur i Norge och Sverige, och för vetenskaplig litteratur om rovdjursinventeringar med mera, se www.rovdata.no och www.naturvardsverket.se. Faktablad och instruktioner syftar även till att visa och beskriva inventeringsarbetet för en bredare allmänhet.

I Sverige finns också förordningar och föreskrifter som reglerar inventeringarna av stora rovdjur. Dessa finns listade sist i faktabladet.

Foto: Sture Orrhult

INVENTERING
KUNGSÖRN
Inventeringsmetodik
för stora rovdjur
Version 3.0

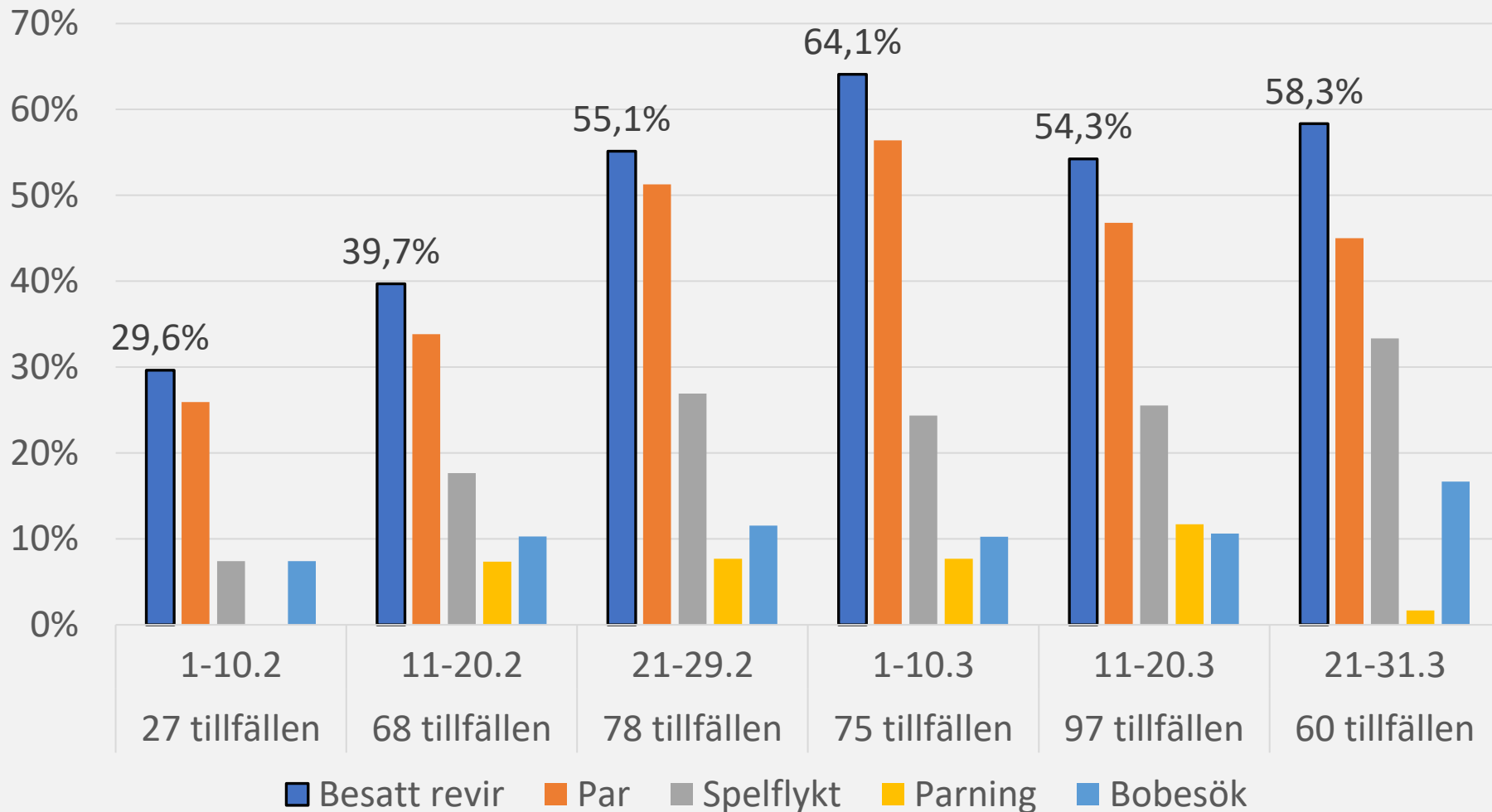
MAJ 2024

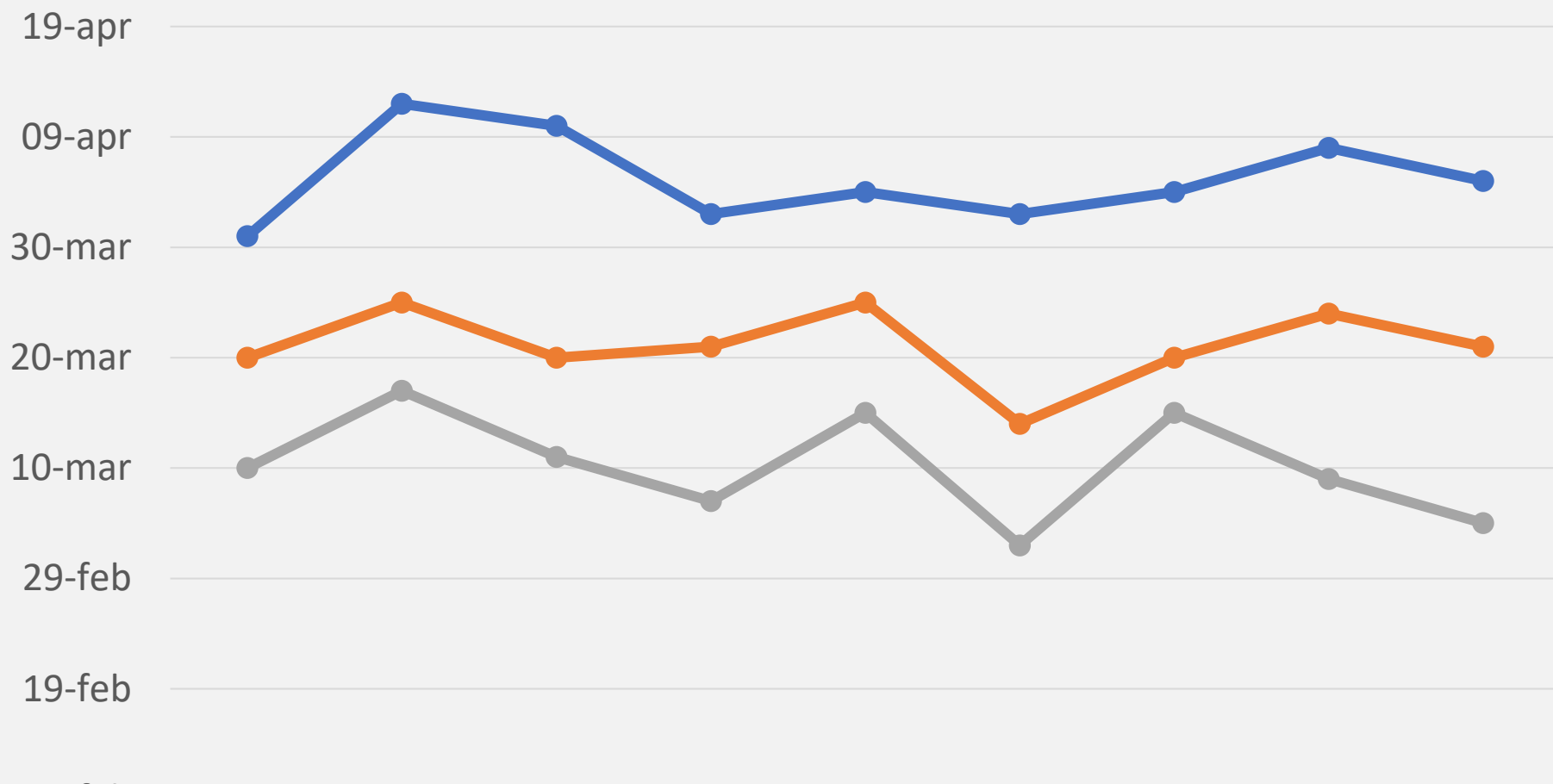

Inventeringseffektivitet relaterat till datum

405 inventeringstillfällen, 1 387 timmar 2015-2022 i kända och besatta revir i Dalarna

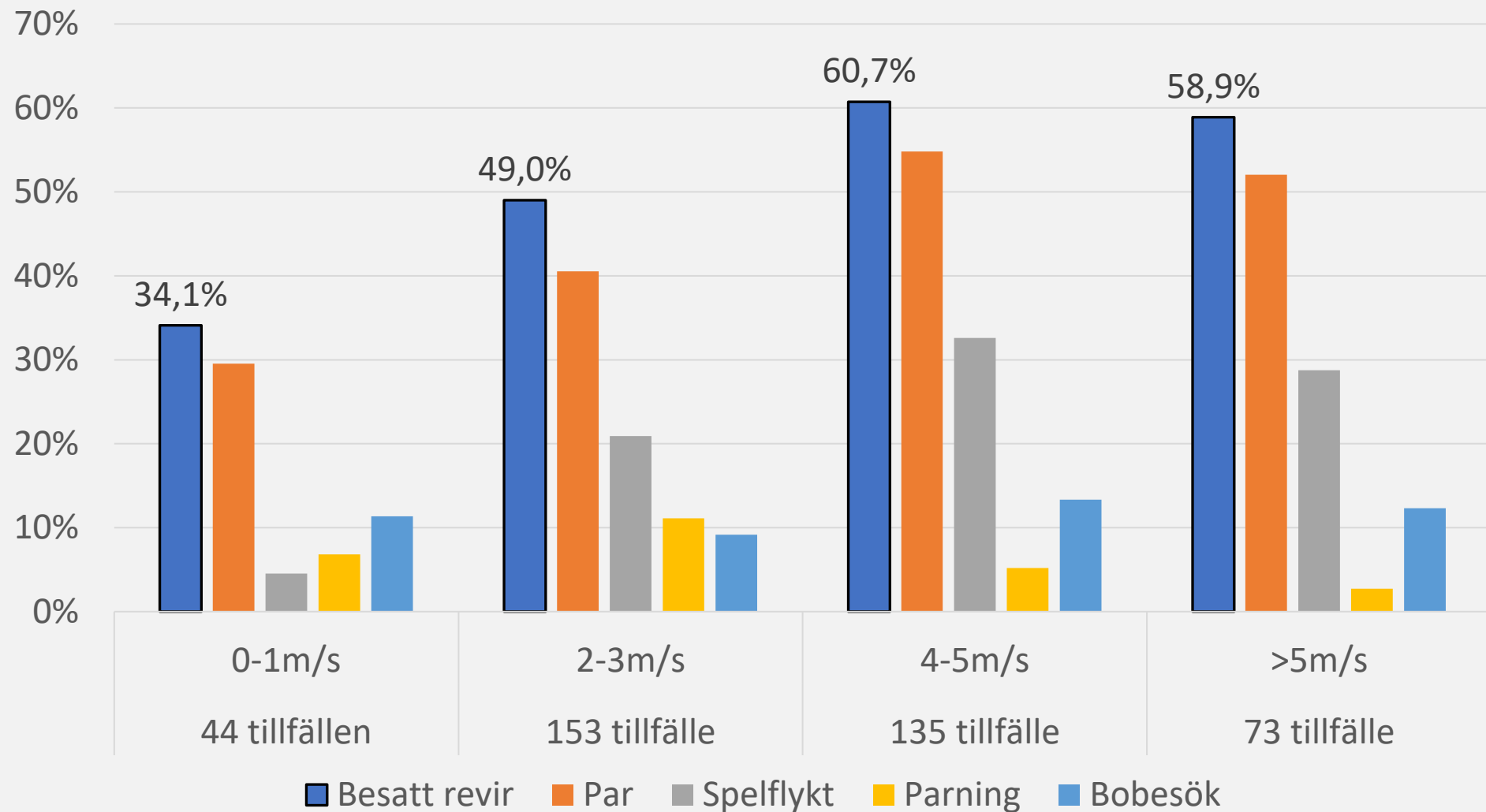
Ägglägningsdatum n=220

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
● Sista	31-mar	12-apr	10-apr	02-apr	04-apr	02-apr	04-apr	08-apr	05-apr
● Median	20-mar	25-mar	20-mar	21-mar	25-mar	14-mar	20-mar	24-mar	21-mar
● Första	10-mar	17-mar	11-mar	07-mar	15-mar	03-mar	15-mar	09-mar	05-mar

● Sista ● Median ● Första

Inventeringseffektivitet relaterat till vindstyrka

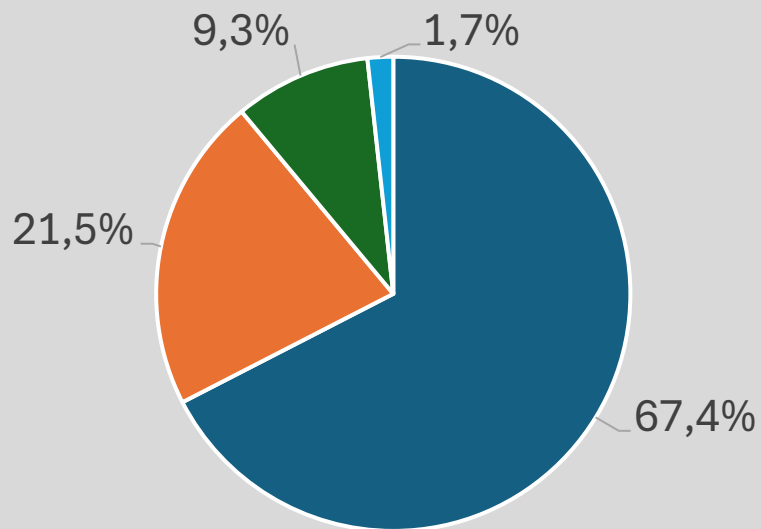
405 inventeringstillfällen, 1 387 timmar 2015-2022 i kända och besatta revir i Dalarna

Kungsörn, bopacering, Dalarnas län

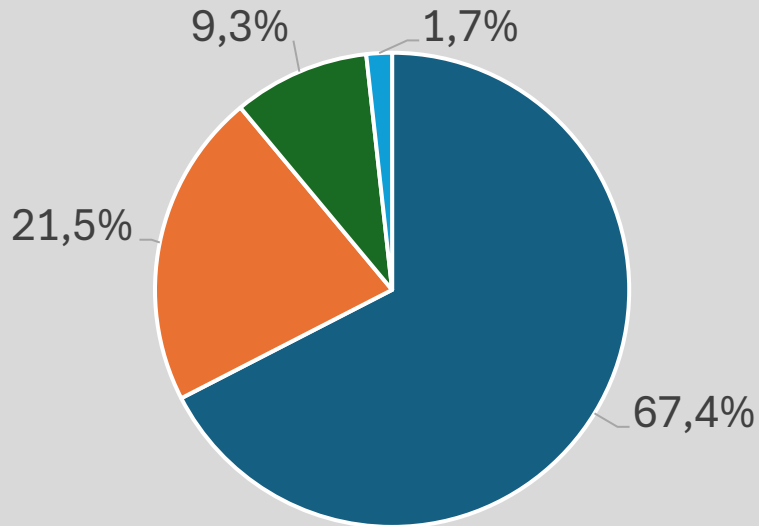
172 registrerade bon

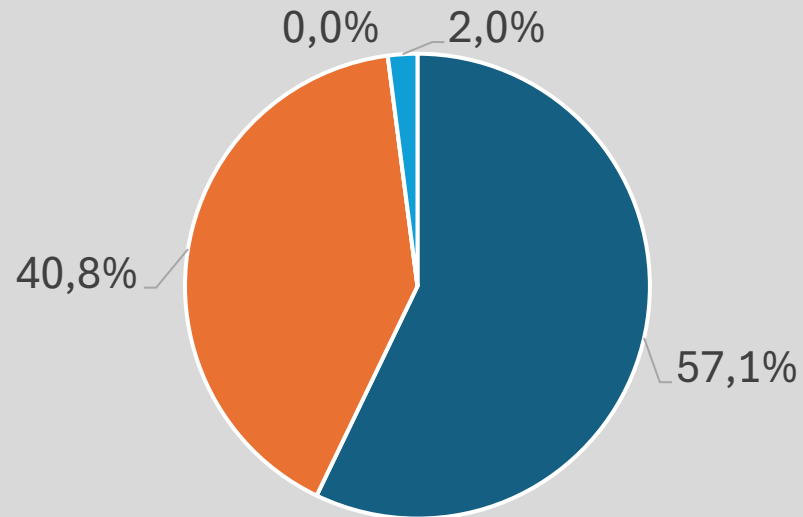
■ tall ■ gran ■ klippa ■ annat

Kungsörn, bopacering, Dalarnas län

172 registrerade bon

varav 49 bon rasat

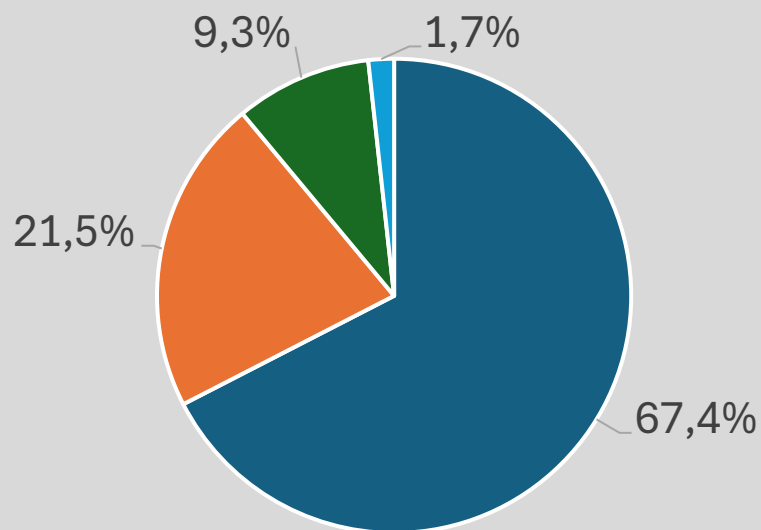

■ tall ■ gran ■ klippa ■ annat

■ tall ■ gran ■ klippa ■ annat

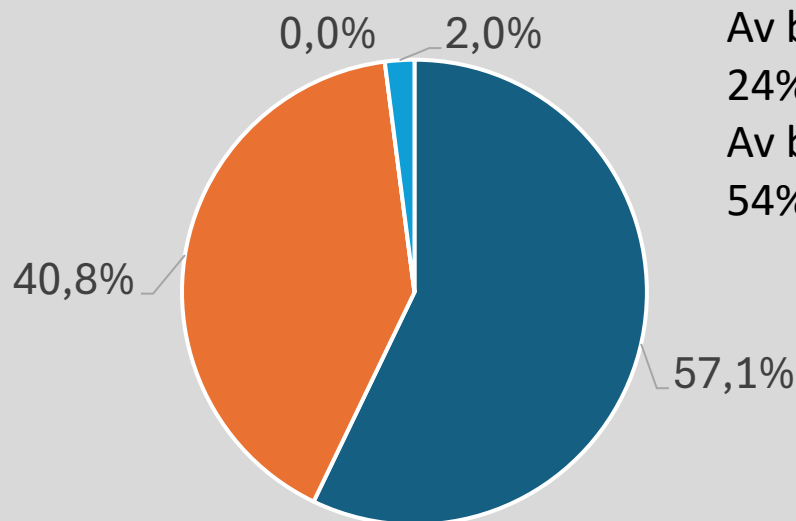
Kungsörn, bopacering, Dalarnas län

172 registrerade bon

■ tall ■ gran ■ klippa ■ annat

varav 49 bon rasat

■ tall ■ gran ■ klippa ■ annat

Av bon i tall har
24% rasat
Av bon i gran har
54% rasat

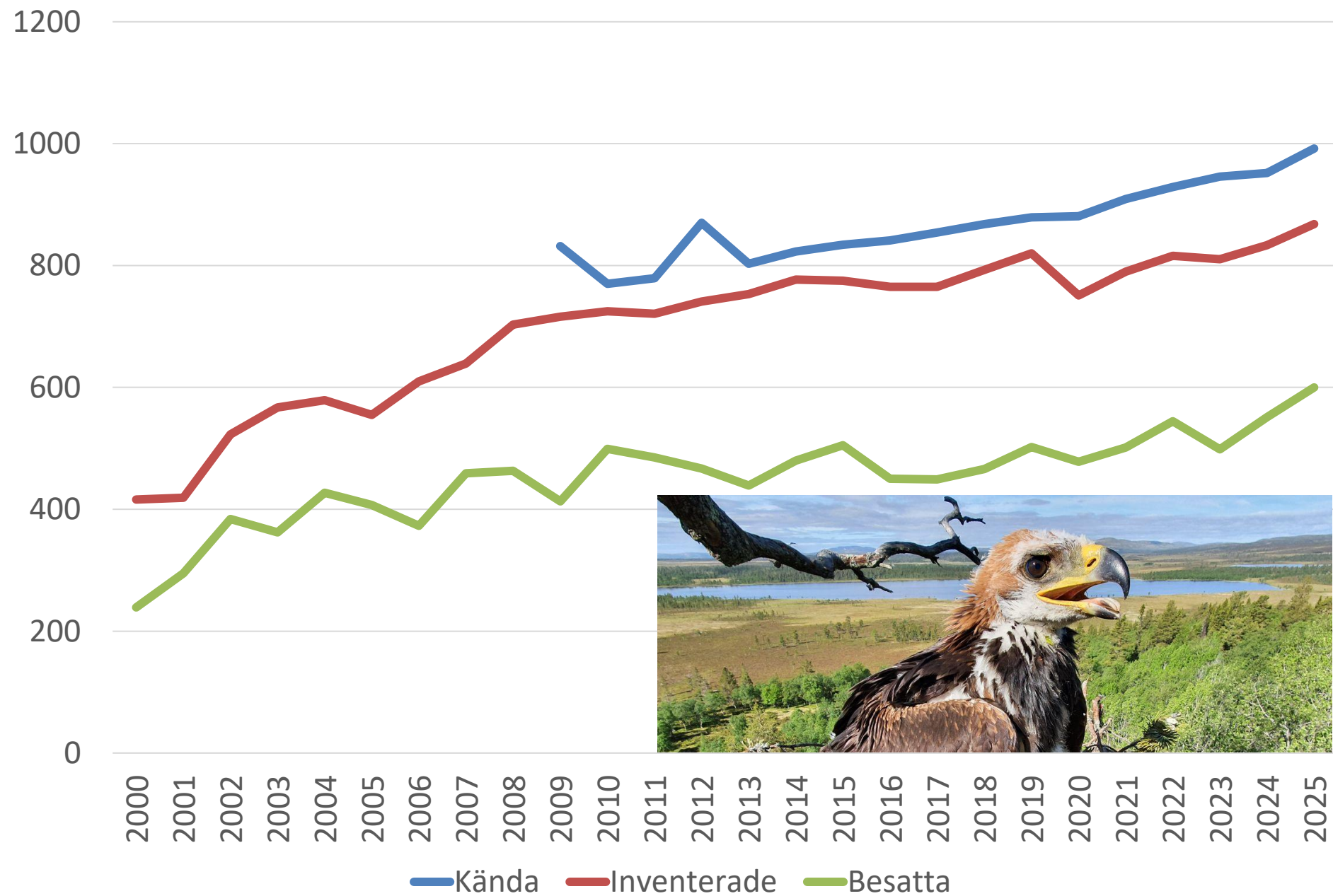

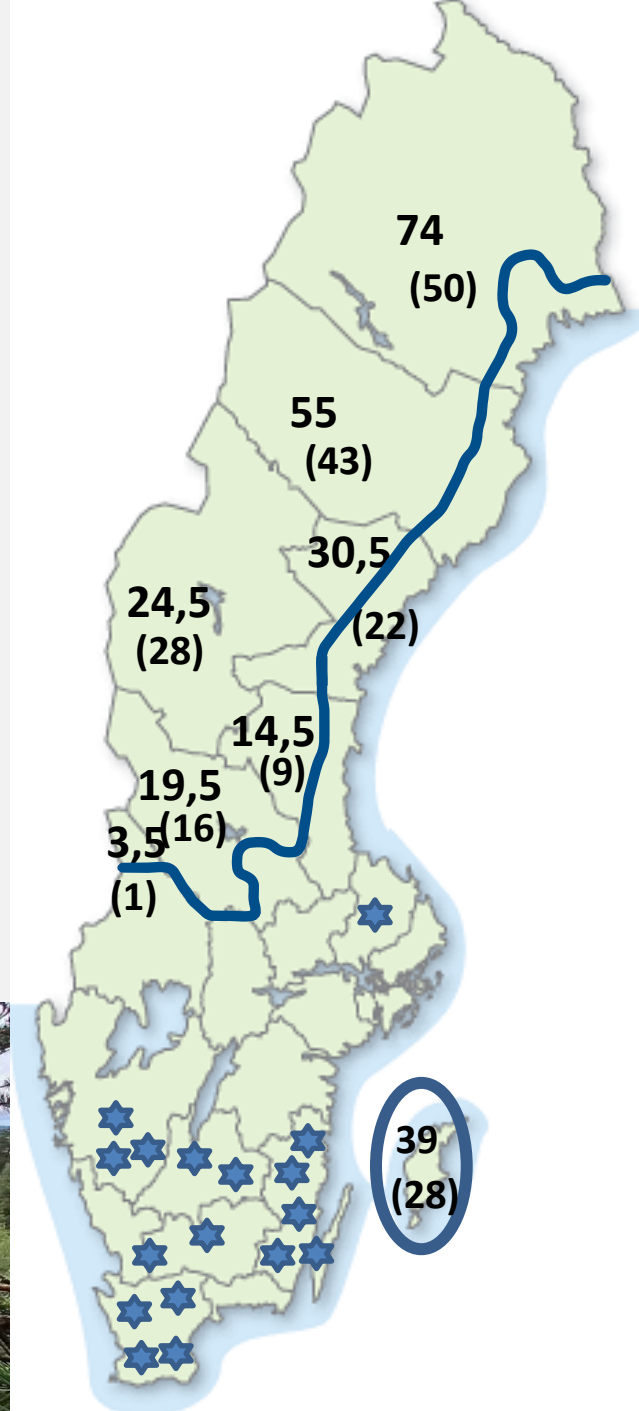
Kungsörn Sverige, Revir 2000-2025

Kungsörn Sverige 2025

Lyckade häckningar 2025
(genomsnitt 2015-2024)

17 lyckade häckningar utanför
de sammanhängande
häckningsområdena
(genomsnitt 2015-2024 – 10)

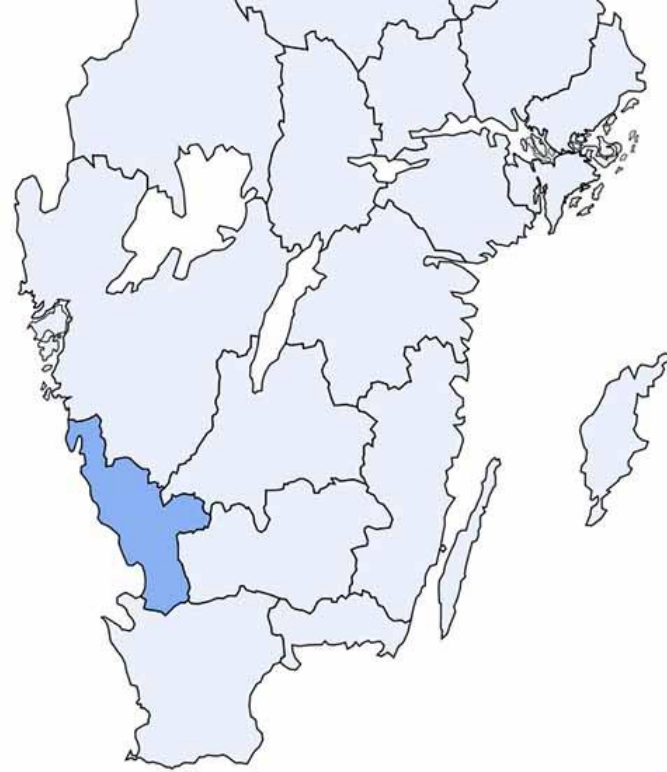

Skåne

- Första häckningen 1989
- Bästa året var 2008 med 9 besatta revir,
8 lyckade häckningar och 11 ungar
- 2025: 13 kända revir, 8 besatta revir
7 påbörjade häckningar.
4 lyckade häckningar med 5 ungar

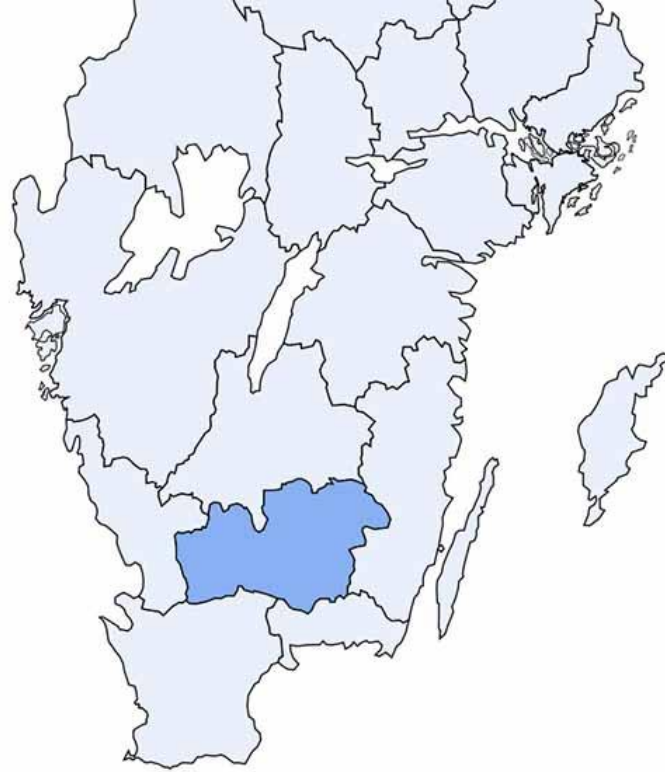

Hallands län

- 2025: ½ besatt revir, ½ lyckad häckning, ½ unge

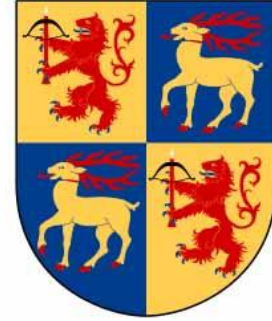
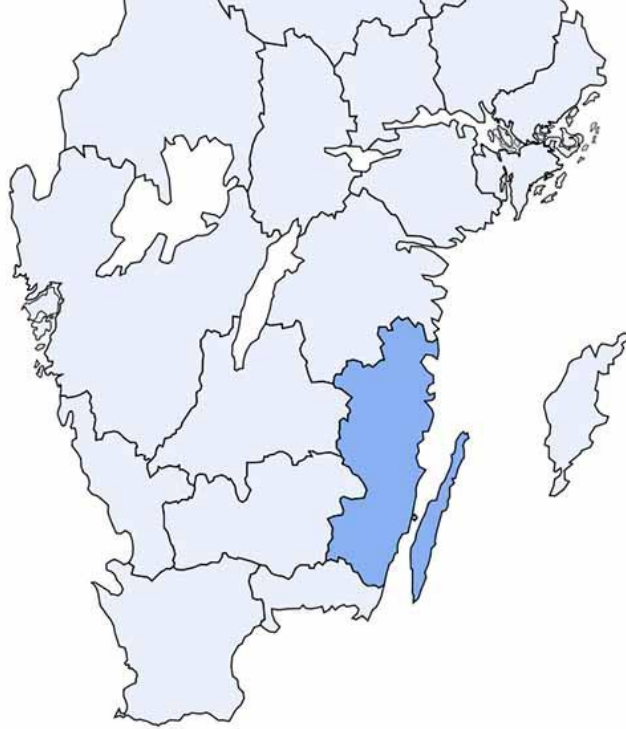
Kronobergs län

- Revir sedan 2006
- 2025: 7½ besatta revir
1½ lyckade häckningar
1½ ungar

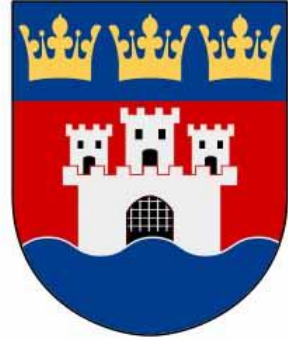
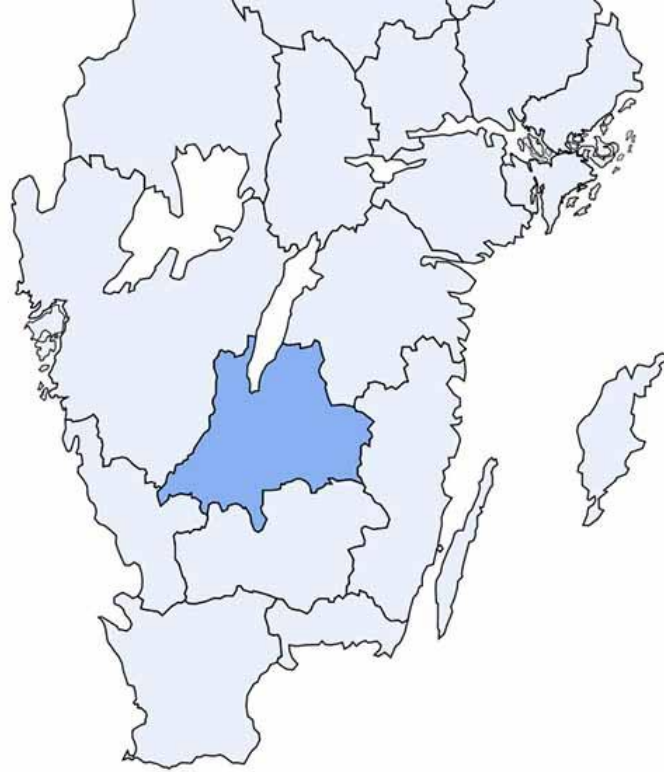
Kalmar län

- Ett besatt revir på Öland sedan 2010
- I början av 2025 kände man till 3 revir
- Påbörjat samarbete Lst och ornitologiska föreningar 2025
- 2025: 7 besatta revir, 5 lyckade häckningar, 7 ungar

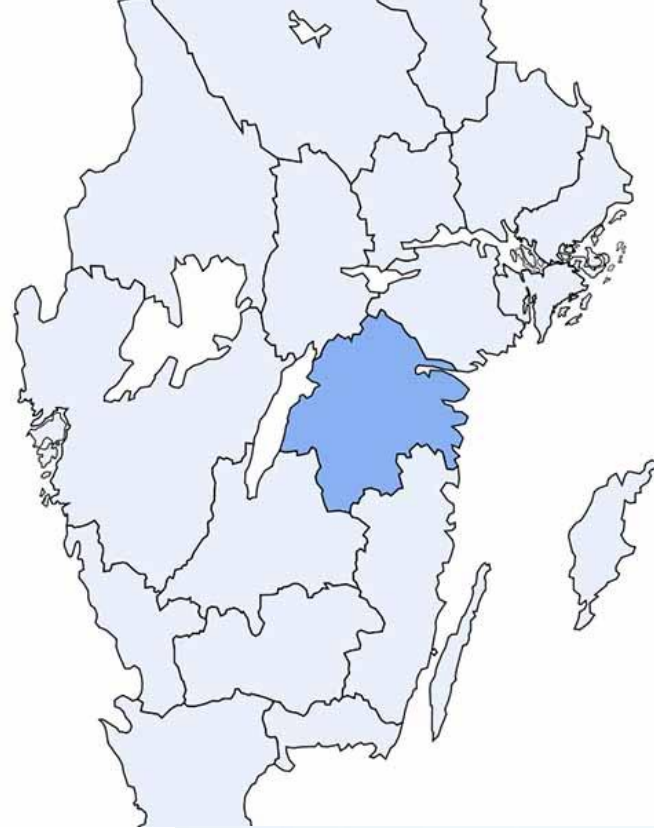
Jönköpings län

- Första lyckade häckningen 2001
- 2025: 5 besatta revir
2 lyckade häckningar, 2 ungar

Östergötlands län

- Första lyckade häckningen 2024
- 2025: 3 besatta revir
- Ingen häckning 2025

Västra Götaland

- Första häckningen 2021
- 2025: 3 besatta revir, 3 lyckade häckningar, 3 ungar

Kungsörn södra Sverige, ej Gotland 2002-2025

60

50

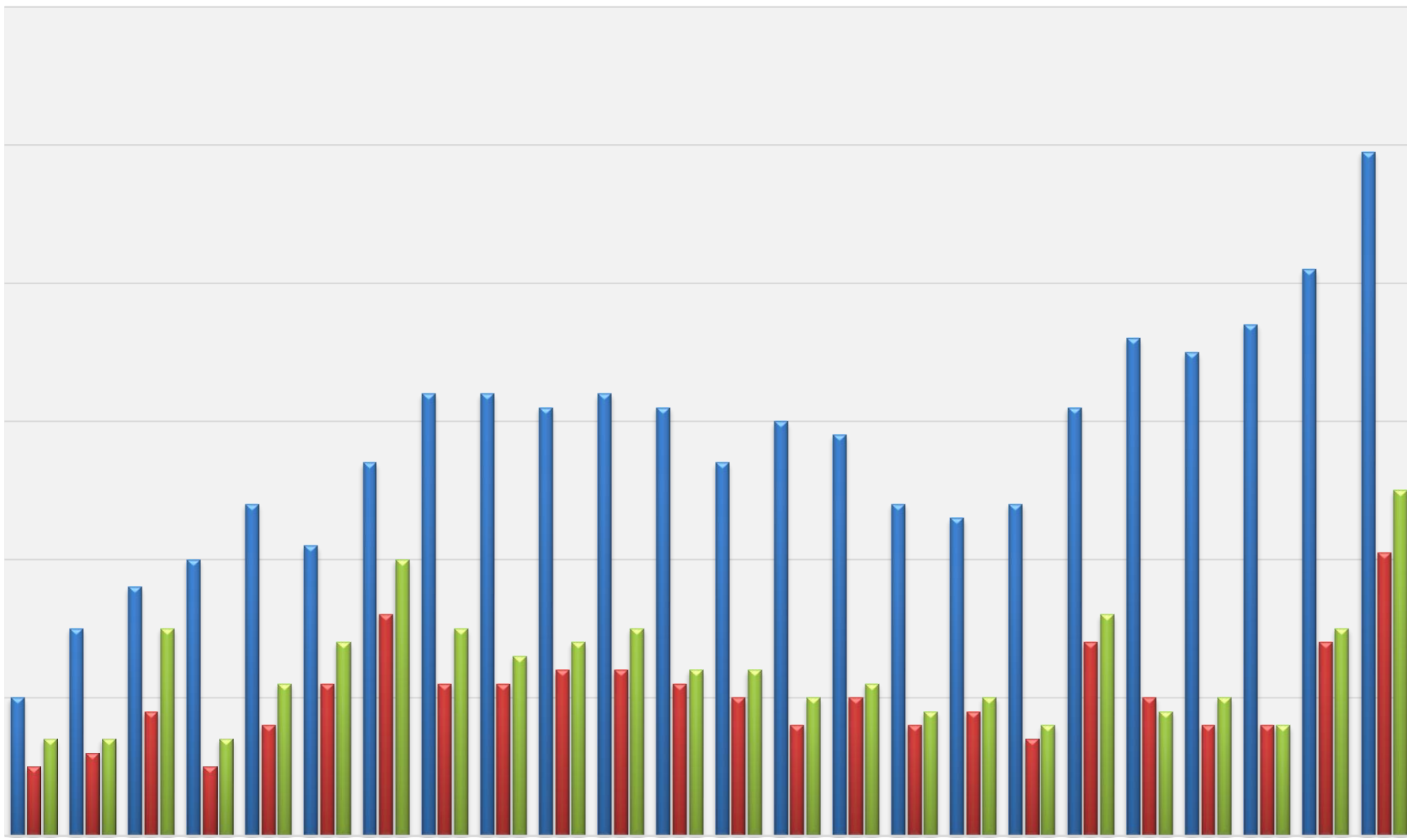
40

30

20

10

0

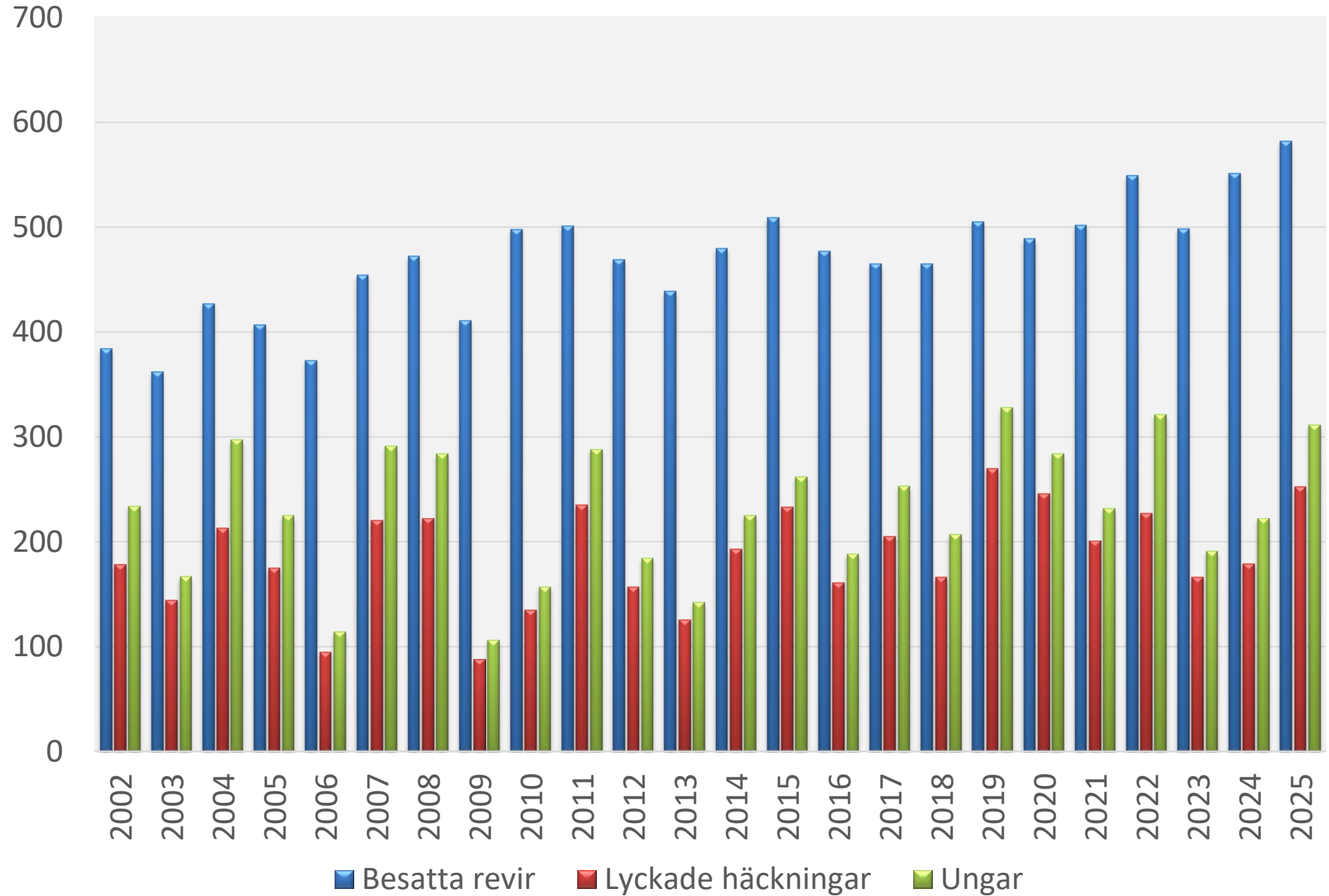

■ Besatta revir

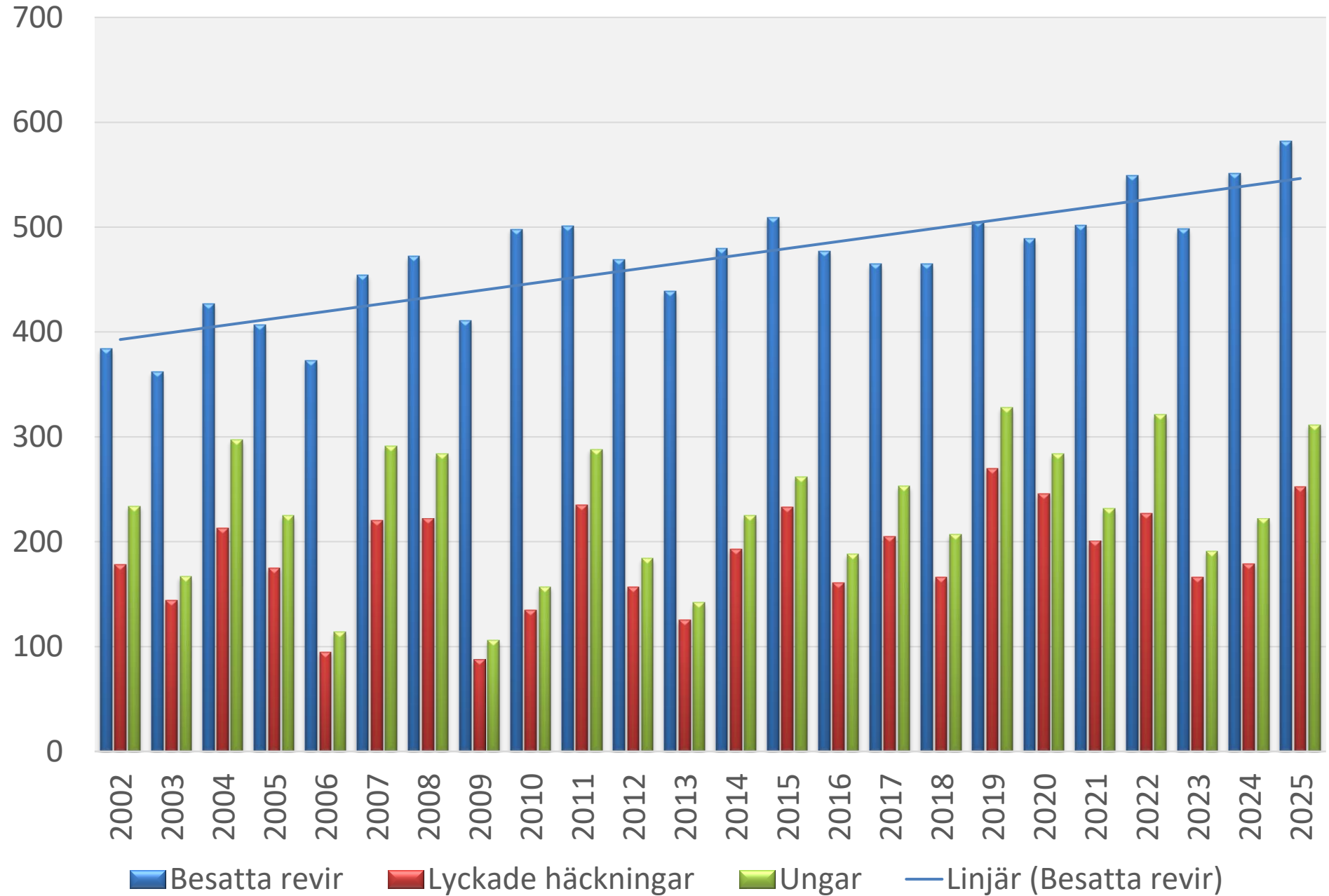
■ Lyckade häckningar

■ Ungar

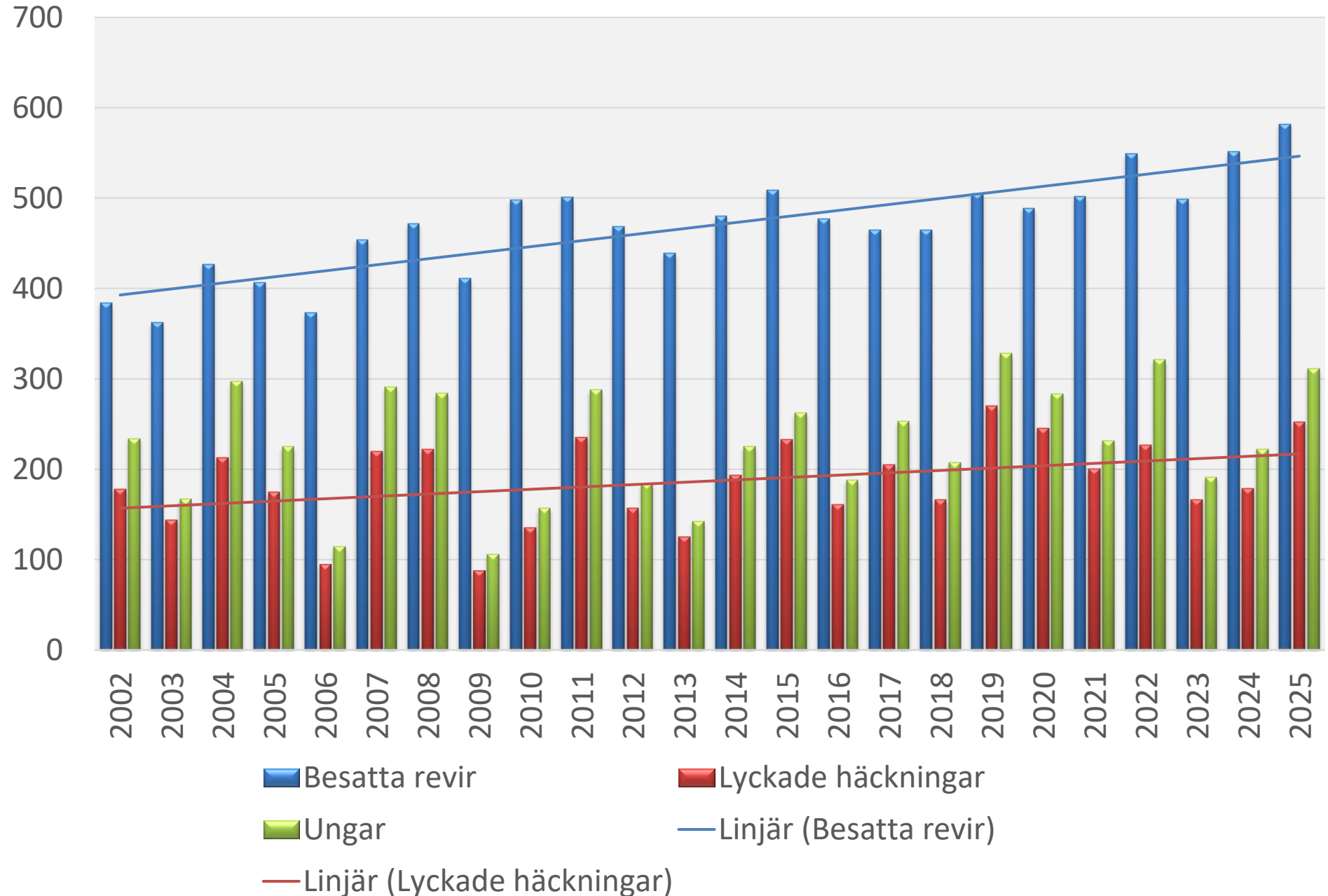
Kungsörn Sverige 2002-2025

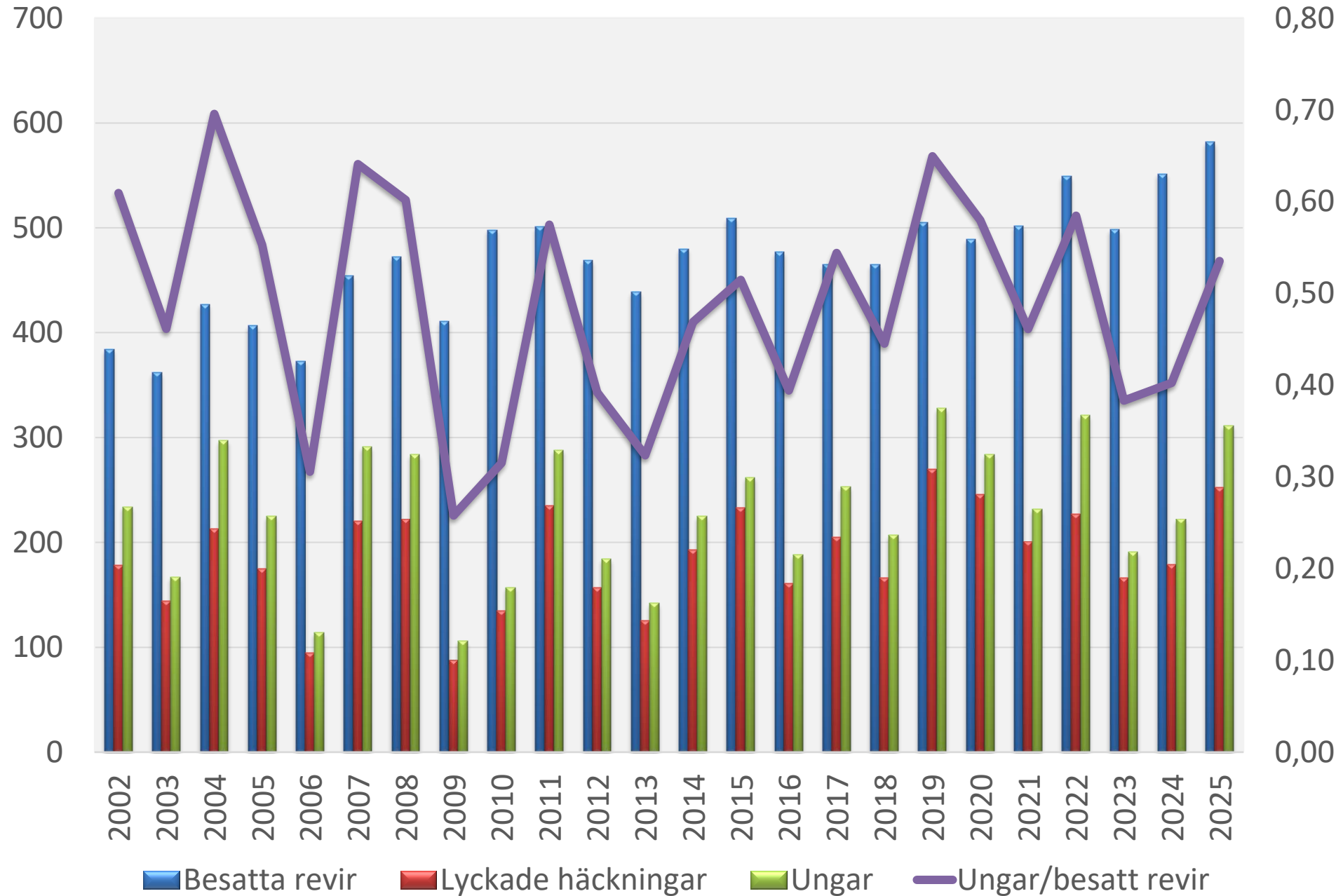
Kungsörn Sverige 2002-2025

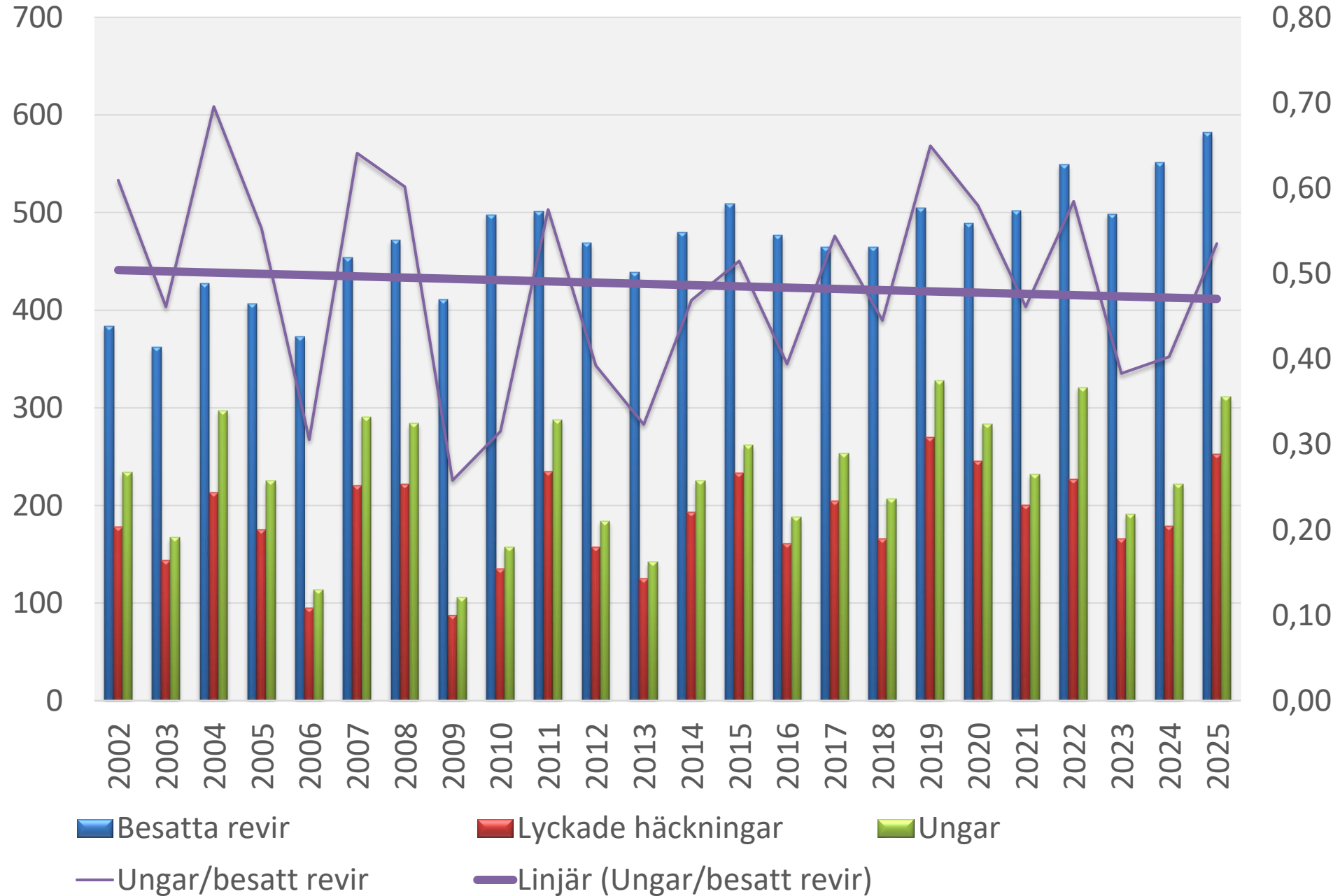
Kungsörn Sverige 2002-2025

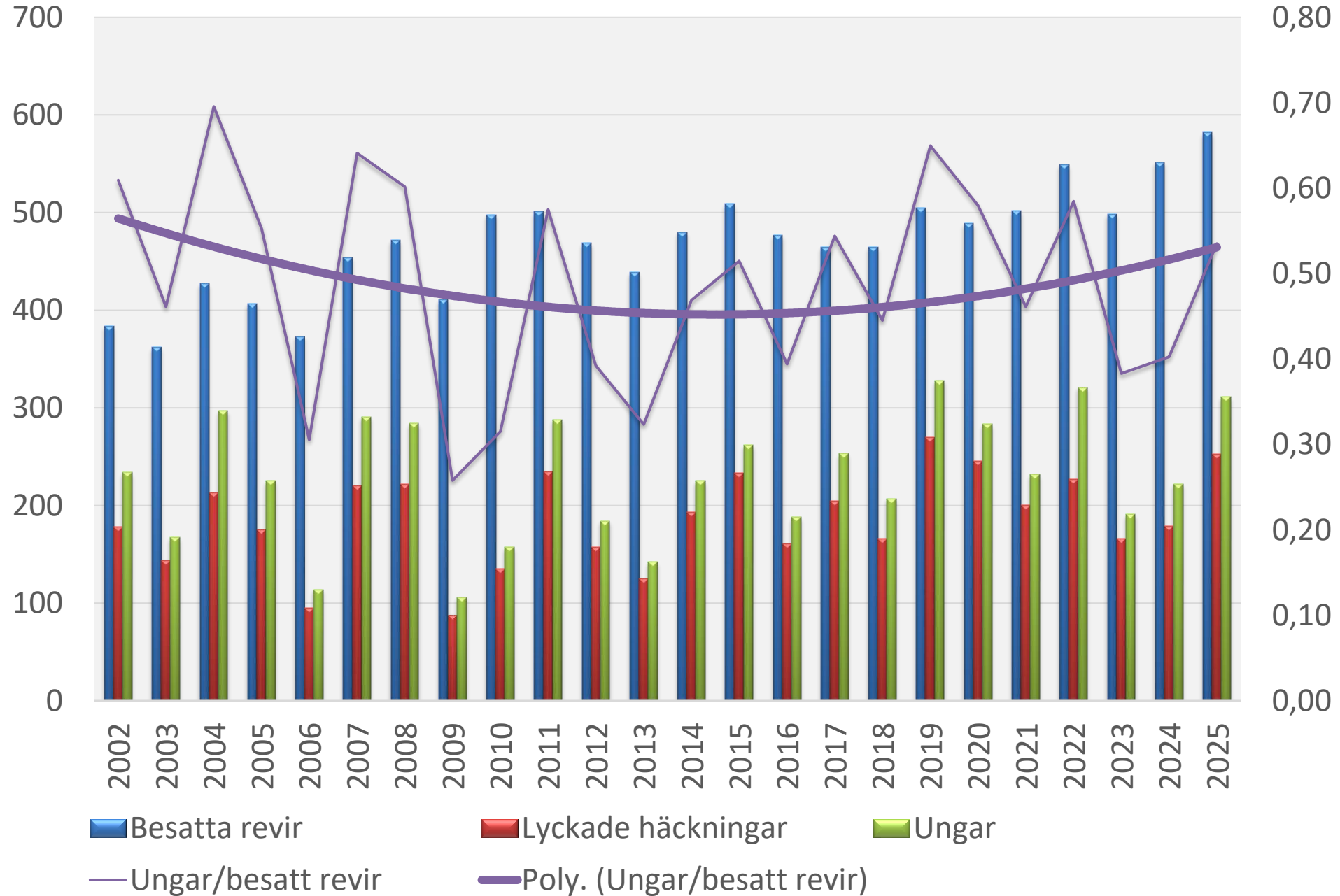
Kungsörn Sverige 2002-2025

Kungsörn Sverige 2002-2025

Kungsörn Sverige 2002-2025

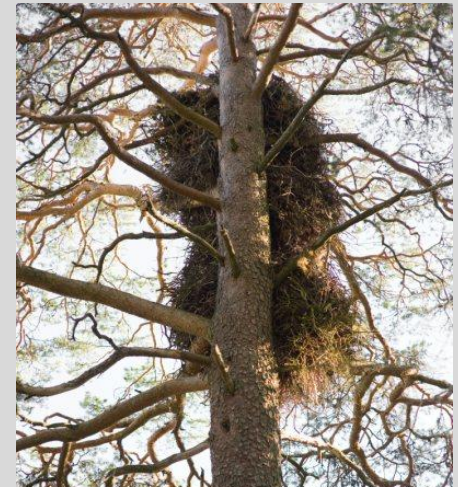
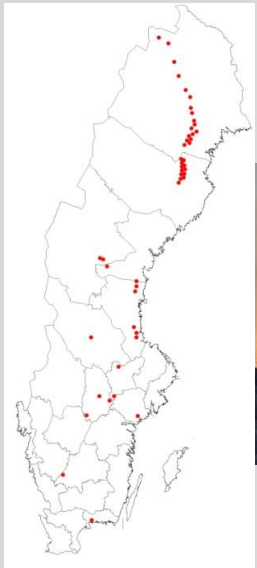
Hoten

89 % av dödligheten är mänsklig påverkan, 11 % naturliga orsaker

- störning och förföljelse; kollisioner med tåg, annan trafik, blyförgiftning, vindkraftverk, stagade master, transformatorer och elledningar, faunakriminalitet. Störningar av skidanläggningar, snöskotrar och turism
- behöver få vara i fred under häckning, äldre träd att placera bon i (skogsbruk) och bra födounderlag (jakt på småvilt) samt tur med vädret

Hoten

Hoten

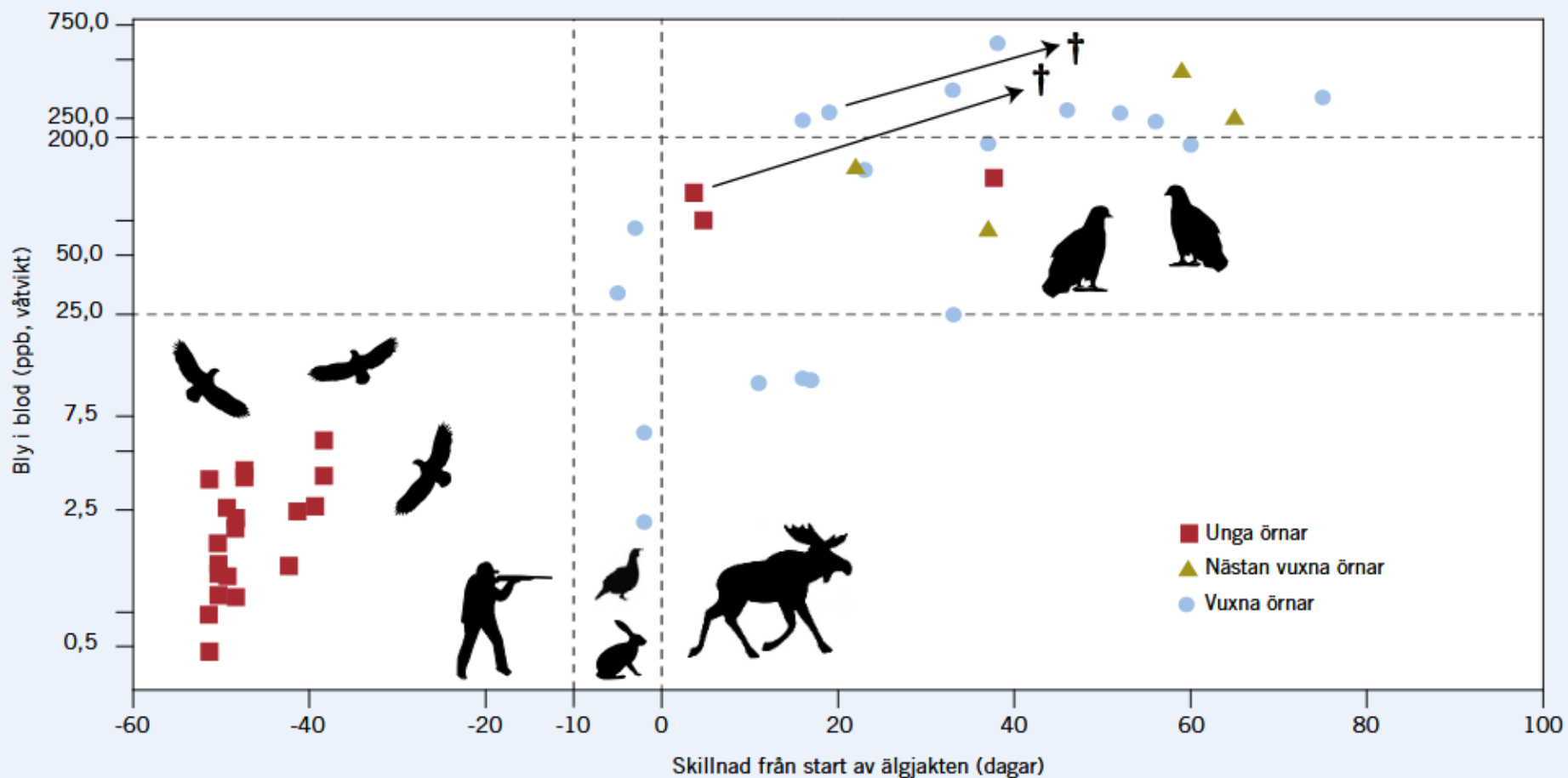

Foto: Pär
Johansson/www.naturton.se

Tack till Sveriges
alla trogna
kungsörnsinventerare!

Tack till er som
lyssnat!

